

STRATEGI VED HANDEL MED KORN, SOJA OG FODER

NOTAT NR. 1303

Det anbefales at svineproducenter handler foder og råvarer mindst to gange om året for at mindske prisudsving i forhold til årets gennemsnitspris, så svineproducenten undgår at få en markant højere foderpris end kollegerne.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: BRIAN OSTER HANSEN

UDGIVET: 14. MARTS 2013

Dyregruppe: Søer, Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Foderpriser ved forskellige handelsstrategier over perioden 2006-2011 er blevet undersøgt for slagtesvineproducenter, der er indkøbere af færdigfoder eller er hjemmeblandere.

Analyserne viser, at det er bedst at handle korn, soja og foder mindst to gange årligt, for at mindske risikoen for prisudsving i forhold til årets gennemsnitspris. At handle to gange årligt efter en fast strategi giver stort set samme sikkerhed for at foderprisen ligger tæt på årets gennemsnitspris som f.eks. fire handler årligt.

En høj selvforsyningsgrad øger muligheden for risikostyring, når eget korn indgår i "byttehandler". En høj selvforsyningsgrad giver billigere foderpriser for hjemmeblandere, da de kan anvende eget korn, der er billigere end indkøbt korn. En øget andel af eget korn medfører en mindre risiko, da der så skal indkøbes mindre mængder korn.

Der kan ikke påvises sammenhænge i prisudsvingene fra år til år. De foreslåede handelsterminer i strategierne skal derfor kun opfattes som eksempler på, hvis man kendte den bedste timing.

Da man ikke kender den bedste timing, bør man i højere grad vælge strategi ud fra, om man er indkøber af færdigfoder eller hjemmeblander, og selvforsyningsgraden.

Skal der alligevel gives et bud på en strategi, så vil strategi III, hvor der handles to gange om året, passe godt til både færdigfoderkøbere og hjemmeblandere. I strategi III køber færdigfoderkøbere foder i januar (til syv mdrs. forbrug) og august (til fem mdrs. forbrug), kornet sælges tilsvarende med 7/12 dele og 5/12 dele. Hjemmeblandere køber soja i marts (til fem mdrs. forbrug) og i august (til syv mdrs. forbrug). Korn købes i april (til syv mdrs. forbrug) og november (til fem mdrs. forbrug). Der handles på samme måde ved høj og lav selvforsyningsgrad. Ved en høj selvforsyningsgrad har færdigfoderkøbere mere korn at sælge, mens hjemmeblandere har mindre korn de skal ud at købe.

Prisudviklingen på færdigfoder, foderhvede og sojaskrå er blevet undersøgt for perioden 2006-2012. Generelt følges spotprisen og den gennemsnitligt fakturerede pris pænt ad, når det drejer sig om færdigfoder og foderhvede. Den fakturerede pris har været 1,0 % lavere for færdigfoder og 3,8 % lavere for foderhvede. Sojaskrå spotpriser og fakturerede priser følges derimod ikke særligt meget ad. Spotprisen har for hele perioden 2006-2012 været 12,8 % højere. I 2007, 2008 og 2012 har spotprisen været meget højere, i gennemsnit 20,7 % end de fakturerede priser.

TILSKUD

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet. Aktivitetsnr. 76. Journal nr. 32101-D-13-00584.

Baggrund

Stigende og mere volatile priser på råvarer, bl.a. korn og soja, har givet stigende foderomkostninger for svineproducenterne og større budgetusikkerhed. De fleste svineproducenter handler foder på kontrakt, men mange er usikre på hvilken handelsstrategi, de skal vælge mht. timing og kontraktlængde.

Det er derfor interessant at undersøge hvilke handelsstrategier, der medfører de laveste priser, der kan anvendes af svineproducenter ved handel med færdigfoder, hvede, byg og soja.

I den konkrete vejledning skal der tages højde for landmandens risikoprofil, da der kan være et valg mellem budgetsikkerhed på den ene side og bedste pris på den anden.

Formålet med analysen er at undersøge, om der på baggrund af historiske udsving på foderpriser kan udpeges mulige handelsstrategier, som tilgodeser både pris- og risikostyring.

Materiale og metode

Notatet indeholder først en behandling af indkøbsfrekvensens betydning for prisudsving, dvs. hvor langt fra gennemsnitsprisen kan man afvige, såfremt der handles én, to eller fire gange om året. Dernæst følger en sammenligning af foderomkostninger ved seks forskellige handelsstrategier for henholdsvis indkøbere af færdigfoder og for hjemmeblandere, samt om der er sammenhæng i prisudsving fra år til år. Dette efterfølges af et afsnit om udviklingen i spotprisen (her-og-nu prisen) i forhold til den fakturerede pris.

Der analyseres på handel med hvede, byg og sojaskrå samt indkøbt færdigfoder til slagtesvin, hvor der anvendes historiske priser på månedsbasis dækkende en tidsperiode på 6 år (2006-2011), til at belyse forskellige handelsstrategier.

De primære data er fra Videncenter for Svineproduktion (VSP), der indhenter dagspriser ugentligt fra udvalgte foderstoffirmaer. Der indgår priser fra op til fem foderstoffirmaer. VSP får ikke priser på færdigfoderblandinger, men optimerer selv seks færdigfoderblandinger og får derved prisen på dem. Priserne for hjemmeblandet foder, salgspris for hvede og byg er beregnet i forbindelse med udarbejdelsen af dette notat, hvor hvede og byg er købspriser fratrukket 15 kr., mens fremgangsmåden for beregning af prisen på hjemmeblandet foder er beskrevet i næste afsnit. Til sammenligningsbrug er der anvendt data fra Landbrug & Fødevarer (L&F), der indsamler DLG's gennemsnitsfakturerede priser for hver måned. I dette datasæt er der angivet både købs- og salgspriser for hvede og byg.

De undersøgte strategier har det til fælles, at de følges på samme måde år efter år. Det betyder, at handelsstrategier der har en skiftende karakter, f.eks. handel efter prisniveau eller prisudvikling, ikke er medtaget i analysen. Strategier hvori der benyttes finansielle instrumenter, f.eks. futures, er heller ikke medtaget i analysen. Det bemærkes, at listen med undersøgte strategier langt fra er udtømmende.

Der tages forbehold for at priserne ikke nødvendigvis afspejler virkelighedens kontraktpriser. Indhentede spotpriser kan afvige fra de priser der faktisk handles til på samme tidspunkt. Der er i beregningerne ikke medtaget omkostninger til lagerleje og forrentning, eller mængderabatter/-tillæg ved handel.

Det understreges desuden, at fordi en given handelsstrategi har været god historisk set, ikke nødvendigvis også vil være det i fremtiden. Det er eksempelvis fordelagtigt at lave lange kontrakter i et stigende marked, og kortere kontrakter i et faldende marked.

Specifikt om analyse af forskellige handelsstrategier

I beregningerne af foderomkostninger ved forskellige handelsstrategier, tages der udgangspunkt i en slagtesvineproduktion med 8.000 producerede slagtesvin, hvor det antages, at hvert slagtesvin æder 200 kg foder, dvs. et årligt foderforbrug på 16.000 hkg. Den gennemsnitlige foderpris pr. kg foder opnået ved at følge hver foderstrategi beregnes netto og samlet. Ved nettoprisen forstås den pris det har kostet at handle på markedet, her er eget korn overført til 0 kr. Ved den samlede foderpris er eget korn overført til salgsafgrødeprisen for hjemmeblandere, mens eget korn er solgt til salgsafgrødeprisen for indkøbere af færdigfoder, dvs. her tilkommer prisændringer alene marken. Det bemærkes, at indtjeningen på marken er nøjagtig den samme hos hjemmeblandere og indkøbere af færdigfoder, når kornet overføres eller sælges til salgsafgrødeprisen.

Der deles op i fire scenarier, ud fra selvforsyningsgrad med korn og foderstrategi.

Table 1. De fire scenarier, som beregningerne er gennemført på, skelner mellem forskellig selvforsyningsgrad med korn og hjemmeblanding eller indkøbt færdigfoder

Færdigfoder 35% selvforsyning	Færdigfoder 70% selvforsyning
Hjemmeblander 35% selvforsyning	Hjemmeblander 70% selvforsyning

Indkøbere af færdigfoder sælger korn og køber færdigfoder, mens hjemmeblandere køber soja og det korn de mangler. Der produceres både hvede og byg, således at en landmand med en selvforsyningsgrad på 35 % producerer 3.080 hkg hvede og 1.120 hkg byg.

Lagerkapaciteten til korn forudsættes at være stor nok til 70 % selvforsyning, gældende for alle fire grupper landmænd, således at lageret kan rumme hele høsten, og mere til for dem med 35 % selvforsyningsgrad, mens der f.eks. ikke kan købes korn ind i høst til at dække 100 % af forbruget. Det forudsættes endvidere, at der kan handles færdigfoder og soja til et års forbrug på én gang, hvilket anvendes i strategi V og VI, hvor der så forudsættes successiv levering. Vedrørende 'andet' forudsættes det, at der handles til fast pris og successiv levering.

For hjemmeblandere antages det, at foderet består af 55 % hvede, 20 % byg, 20 % soja og 5 % 'andet' (fedt, vitaminer / mineraler), hvor de 5 % andet er sat til en fast pris på 500 kr. pr. hkg. Antagelsen er gjort for at afgrænse analysens omfang og kompleksitet.

Prisen på hjemmeblandet foder i analysen er dermed ikke eksakt i forhold til virkeligheden, hvor der er mulighed for at optimere blanding og anvende alternative råvarer, ligesom mineraler og vitaminer vil

varierte i pris. Sammenligninger mellem prisen på indkøbt foder og færdigfoder bør derfor kun ske med forbehold. Analysen af indkøbsprisen på hjemmeblandet foder vurderes at give et brugbart resultat mht. handelsstrategi.

I analysen er der undersøgt seks forskellige handelsstrategier:

- I) Strategi I: "12 x handel": Der handles hver måned, 1/12 hver måned.

- II) Strategi II: "4 x handel": Der handles fire gange om året, i januar, april, juli og oktober, 1/4 hver gang.
Disse måneder er valgt ud fra, at de er billigst på råvarer for hjemmeblandere, og billigst på bytteprisen for indkøbere af færdigfoder, samt at der skal være tre måneder imellem hvert køb. Hjemmeblandere indkøber således 1/4 af deres kornbehov pr. gang, mens indkøbere af færdigfoder sælger 1/4 af deres korn hver gang der handles.

- III) Strategi III: "2 x handel": Der handles to gange om året.
Færdigfoderkøbere køber færdigfoder i januar (til syv mdrs. forbrug) og august (til fem mdrs. forbrug), hvede og byg sælges i samme forhold dvs. 7/12 dele og 5/12 dele.
Hjemmeblandere køber soja i marts (til fem mdrs. forbrug) og i august (til syv mdrs. forbrug). Korn købes i april (til syv mdrs. forbrug) og november (til fem mdrs. forbrug). Eget korn overføres dog i høst, dvs. i august.
Disse måneder er valgt ud fra, at de er billigst, at der skal være mindst fem måneder imellem hvert køb samt at lagerbegrænsningerne skal være overholdt.

- IV) Strategi IV: "Handel i høst": Der handles alt det der kan handles i august.

- V) Strategi V: "1 x handel samtidig": Der handles én gang om året og alt i samme måned.
Indkøbere af færdigfoder handler i april, da bytteomkostningen er bedst her.
Hjemmeblandere handler i marts, da det er billigst, mens eget korn overføres i august.

- VI) Strategi VI: "1 x handel forskellig": Hver foderingsrediens handles én gang om året i den historisk optimale måned.
Den historisk optimale måned er vurderet ud fra 6 års gennemsnit.
Indkøbere: Færdigfoder købes i april, eget hvede sælges i september og eget byg sælges i december.
Hjemmeblandere: Hvede købes i april, byg købes i maj, soja købes i marts, mens eget korn overføres til salgsafgrødeprisen i august.

Resultater og diskussion

Indkøbsfrekvensens betydning

Antallet af gange der indkøbes foder og råvarer har betydning for, hvor meget foderprisen afviger fra gennemsnitprisen. Til at illustrere det er der figur 1 og 2, hvor indkøbsprisen ved at handle én gang, to gange og fire gange om året er vist i forhold til hvert års gennemsnitpris sat til indeks 100. I figur 1 og 2 antages det, at alt foder eller alle foderingredienser indkøbes til markedspris, dvs. 0 % eget korn og ingen lagerbegrænsning. Ud fra spotpris data fra 2006-2011 vælges bedste og dårligste købstiming for hver indkøbsfrekvens. Dette sker under forudsætning om, at der handles i de samme måneder hvert år, og at der er den samme tidsmæssige afstand mellem hvert køb, dvs. tre, seks eller tolv måneder. Til sammenligning er hvert års højeste og laveste månedspris vist.

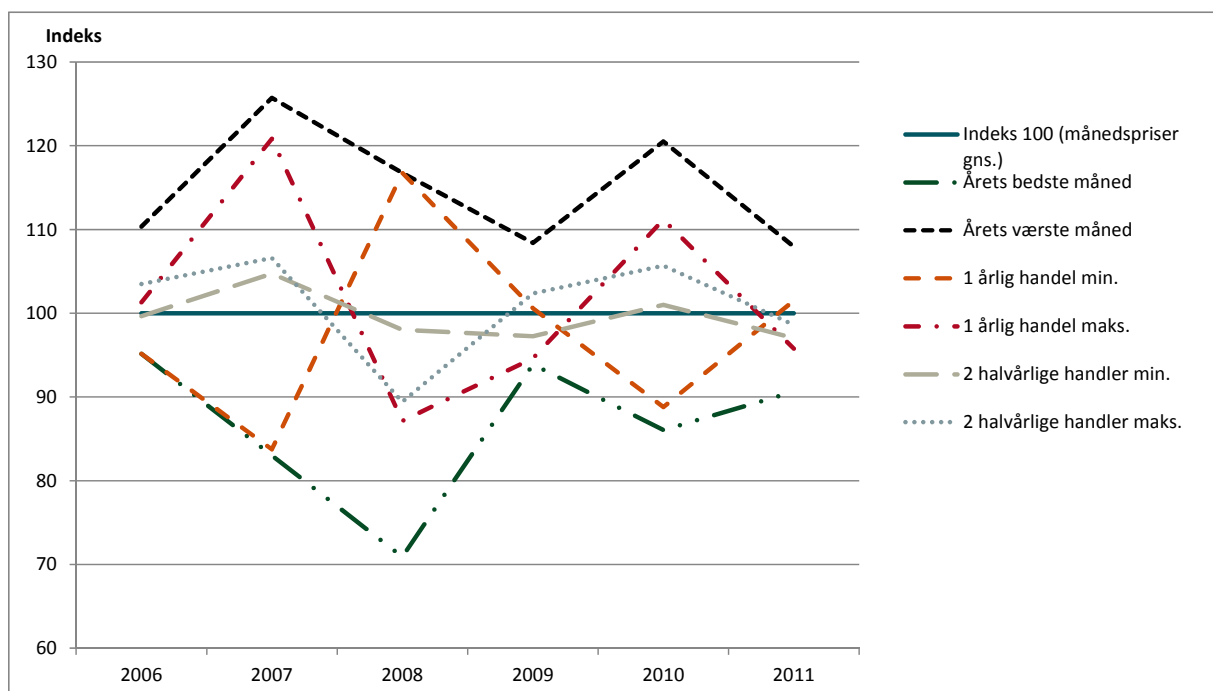
I figur 1 er priserne for færdigfoder vist under de valgte forudsætninger. Følger landmanden samme indkøbsstrategi hvert år kan det ikke gå helt galt, men handles der kun foder én gang om året, risikerer man at få foderpriser der er højere end gennemsnitprisen og en markant afvigende pris i forhold til kollegerne. Når der tages gennemsnitstal for de bedste og værste måneder hvert år for hele perioden 2006-2011, er der 30,13 procentpoint i forskel på høj og lav pris ved at handle én gang om året. Handles der samme måned hvert år, er forskellen 5,53 procentpoint. Det giver altså lavere prisrisiko over en årrække at følge en handelsstrategi, hvor der handles i samme måned hvert år. I årene med de højeste foderpriser, 2007, 2008 og 2010, er der i øvrigt større forskel mellem god og dårlig indkøbstiming. Ved at handle mindst to gange om året i stedet for én og i de samme måneder hvert år, betyder timingen ikke så meget. Ved to årlige handler er forskellen på høj og lav pris nede på 1,86 procentpoint, mens forskellen kun er 1,50 procentpoint ved fire kvartårlige handler.

Figur 1. Færdigfoder: Sammenligning mellem hvert års gennemsnitspris (sat til indeks 100) og høj / lav pris ved 1 årlig handel og 2 årlige handler, 2006-2011

De samme tendenser gør sig gældende i figur 2, hvor priserne for hjemmeblandet foder under de valgte forudsætninger er vist. Handles der i den bedste eller den dårligste måned hvert år, er der 28 procentpoint i forskel mellem høj og lav pris for perioden. Ved én årlig handel i samme måned hvert år, er der 4,05 procentpoint i forskel mellem høj og lav pris. Igen er det i 2007, 2008 og 2010, der er størst forskel mellem god og dårlig timing ved én årlig handel. Ved at handle to gange om året i stedet for én og i de samme måneder hvert år, har man effektivt minimeret det meste af prisrisikoen i forhold til markedets gennemsnitspris, da forskellen mellem høj og lav pris er nede på 1,41 procentpoint. Vil man opnå mindst prisforskel i forhold til gennemsnitsprisen, skal man handle fire gange om året, hvor prisforskellen mellem høj og lav pris er 1,08 procentpoint.

For både færdigfoderkøbere og hjemmeblandere gælder det, at ved at handle flere gange årligt, år efter år, sikrer man sig imod at betale en meget høj pris i forhold til kollegerne, mod til gengæld at give afkald på det mulige gevinstpotentiale der er ved at "ramme rigtigt".

Figur 2. Hjemmeblandet foder: Sammenligning mellem hvert års gennemsnitspris (sat til indeks 100) og høj / lav pris ved 1 årlig handel og 2 årlige handler, 2006-2011

Sammenligning af handelsstrategier - Indkøbere af færdigfoder

Ved beslutning om den optimale foderhandelsstrategi skal indkøbere af færdigfoder tage højde for prisen på salg af eget korn. En øget andel af eget korn giver bedre risikostyring, da indkøbere af færdigfoder har en større andel af foderets kornindhold at bytte med. Det må desuden forventes at

være en fordel ved forhandling af foderkontrakter at have en større andel eget korn, således at der kan forhandles lavere foderpriser hjem, dette er dog ikke behandlet i nærværende notat.

I tabel 2 er resultaterne for indkøbere af færdigfoder med 35 % selvforsyningsgrad vist.

Ses der på den samlede foderpris på seks års historik, er foderet blevet fremskaffet billigst ved at indkøbe færdigfoder én gang om året, i april måned, som i strategi V og VI.

Strategierne med størst spredning af indkøb, dvs. hvor der handles hver måned eller fire gange om året, som i strategi I og II, har været op til 4 øre dyrere pr. kg foder på seks års basis.

Netto foderprisen viser, hvornår det har været optimalt for indkøbere at sælge eget korn. Det optimale har været at sælge hvede i september og byg i december, som i strategi VI. Dette er dog også den mest risikable strategi, da der ikke købes færdigfoder i samme måned, og da der kun handles én gang om året med hver kornart.

Da strategi III samlet set kun har været 2 øre fra at være billigst, og 3 øre på netto foderpris, mens prisrisikoen er spredt ud på to årlige foderkøb og to årlige kornsalg, vurderes det at have været den bedste af de seks undersøgte strategier.

Tabel 2. Indkøbere af færdigfoder med 35% selvforsyningsgrad

Strategi	Beskrivelse	6 års netto foderpris, kr. pr. kg ¹	6 års samlet foderpris, kr. pr. kg ²
I	12 x handel	1,27	1,57
II	4 x handel	1,26	1,56
III	2 x handel	1,26	1,55
IV	Handel i høst	1,27	1,57
V	1 x handel samtidig	1,24	1,53
VI	1 x handel forskellig	1,23	1,53

¹⁾ Foderpris, hvor eget korn er overført til 0 kr.

²⁾ Foderpris, hvor eget korn er både overført og solgt til salgsafgrødepris.

I tabel 3 er selvforsyningsgraden for indkøbere på 70 %.

Ses der på den samlede foderpris, er resultaterne identiske for dem med høj og lav selvforsyningsgrad, fordi der i den samlede foderpris ikke er medtaget værdien af eget korn der er solgt.

Ses der på netto foderprisen, har det været bedst at sælge sit korn som i strategi VI, med strategi III og V som de næstbedste.

Der er en tydelig sammenhæng mellem risiko og profit, der har således været 5 øre i forskel mellem at handle tolv gange om året og på at sætte det hele på et bræt i en enkelt måned, for hver kornart og for færdigfoder.

Igen er det værd at fremhæve strategi III, hvor prisrisikoen er spredt ud på to årlige handler for både færdigfoder og korn.

Tabel 3. Indkøbere af færdigfoder med 70% selvforsyningsgrad

Strategi	Beskrivelse	6 års netto foderpris, kr. pr. kg ¹	6 års samlet foderpris, kr. pr. kg ²
I	12 x handel	0,98	1,57
II	4 x handel	0,97	1,56
III	2 x handel	0,97	1,55
IV	Handel i høst	0,97	1,57
V	1 x handel samtidig	0,96	1,53
VI	1 x handel forskellig	0,93	1,53

¹⁾ Foderpris, hvor eget korn er overført til 0 kr.

²⁾ Foderpris, hvor eget korn er både overført og solgt til salgsafgrødepris.

Sammenligning af handelsstrategier - Hjemmeblandere

Hjemmeblandere skal optimere ud fra de råvarer der skal handles på markedet, så prisen på eget korn er irrelevant ved optimering af handelsstrategi. En øget selvforsyningsgrad med eget korn giver billigere foderpriser for hjemmeblandere, da de kan anvende eget korn, hvilket er billigere end indkøbt korn. En øget andel af eget korn giver også bedre risikostyring, da hjemmeblandere skal indkøbe mindre mængder korn.

I tabel 4 er resultaterne for hjemmeblandere med 35 % selvforsyningsgrad vist.

Ses der på den samlede foderpris, blev foderet fremskaffet billigst ved strategi VI, hvor der handles én gang om året pr. råvare. Strategi III og V er dog kun 1 øre fra.

Strategierne med størst spredning af indkøb, altså hvor der handles hver måned eller fire gange om året, som i strategi I og II, har været op til 3 øre dyrere pr. kg foder.

Det bemærkes, at der er mindre forskel på de opnåede foderpriser i strategierne for hjemmeblandere end for indkøbere af færdigfoder.

Netto foderprisen viser, at det har været bedst at følge enten strategi V eller VI. Så det billigste har været at handle én gang om året.

Strategi III er igen den foretrukne strategi, da den målt på samlet foderpris kun er 1 øre fra at have været billigst, og 2 øre målt på netto foderpris, mens prisrisikoen er spredt ud på to årlige handler for hver råvare.

Tabel 4. Hjemmeblandere med 35% selvforsyningsgrad

Strategi	Beskrivelse	6 års netto foderpris, kr. pr. kg ¹	6 års samlet foderpris, kr. pr. kg ²
I	12 x handel	1,32	1,62
II	4 x handel	1,32	1,61
III	2 x handel	1,31	1,60
IV	Handel i høst	1,32	1,61
V	1 x handel samtidig	1,30	1,60
VI	1 x handel forskellig	1,29	1,59

¹⁾ Foderpris, hvor eget korn er overført til 0 kr.

²⁾ Foderpris, hvor eget korn er overført til salgsafgrødepris.

I tabel 5 er selvforsyningsgraden for hjemmeblandere på 70 %.

Den samlede foderpris er lavere for hjemmeblandere med høj end for dem med lav selvforsyningsgrad. Det skyldes en større mængde af eget korn, som overføres til salgsafgrødeprisen, hvilket er billigere end indkøbt korn.

Det er stadig billigst at fremskaffe foderet ved strategi VI, mens strategi II, III, IV og V kun er 1 øre fra. Det bemærkes i øvrigt hvor små prisforskelle der er mellem strategierne.

Ses der på netto foderprisen, har de bedste strategier været enten V eller VI.

Hjemmeblandere med høj selvforsyningsgrad er mindre påvirkede af valg af handelsstrategi, da der samlet kun har været 2 øre i forskel mellem at handle som i strategi I, i forhold til at handle som i strategi VI.

Der er således flere strategier der kan være gode at vælge. Strategi III er igen et udmærket kompromis mellem lav pris og minimering af prisrisiko.

Tabel 5. Hjemmeblandere med 70% selvforsyningsgrad

Strategi	Beskrivelse	6 års netto foderpris, kr. pr. kg ¹	6 års samlet foderpris, kr. pr. kg ²
I	12 x handel	0,99	1,58
II	4 x handel	0,99	1,57
III	2 x handel	0,98	1,57
IV	Handel i høst	0,98	1,57
V	1 x handel samtidig	0,97	1,57
VI	1 x handel forskellig	0,97	1,56

¹⁾ Foderpris, hvor eget korn er overført til 0 kr.

²⁾ Foderpris, hvor eget korn er overført til salgsafgrødepris.

Sammenhæng i prisudsving fra år til år

Der kan ikke påvises sammenhænge i prisudsvingene fra år til år. I nogle år er der eksempelvis en god høst, hvilket resulterer i en lav kornpris, mens år med en dårlig høst resulterer i en høj kornpris. Da der således ikke kan påvises en sammenhæng fra år til år, er de foreslåede handelsterminer i strategierne kun eksempler på, hvordan det ville gå, hvis man kendte den bedste timing.

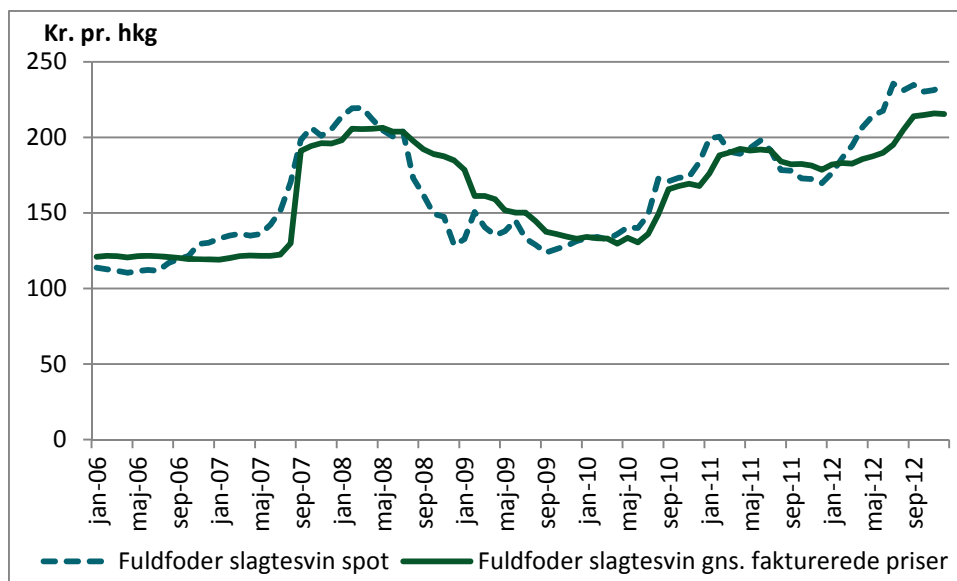
Da man ikke kender den bedste timing, bør man i højere grad vælge strategi ud fra om man er indkøber af færdigfoder eller hjemmeblender, og ud fra selvforsyningsgraden.

Udvikling i spotpris i forhold til faktureret pris

I dette afsnit sammenlignes den historiske udvikling i spotpris og gennemsnitligt faktureret pris 2006-2012 for færdigfoder, foderhvede og sojaskrå. Spotprisen er her-og-nu prisen der kunne handles til, mens den gennemsnitligt fakturerede pris er den pris landmændene rent faktisk har købt deres foder og råvarer til. Er priserne eksempelvis fuldstændig identiske, ville det betyde at landmændene overhovedet ikke har aftalt prisen på kontrakt i forvejen, men handlet alt til her-og-nu pris.

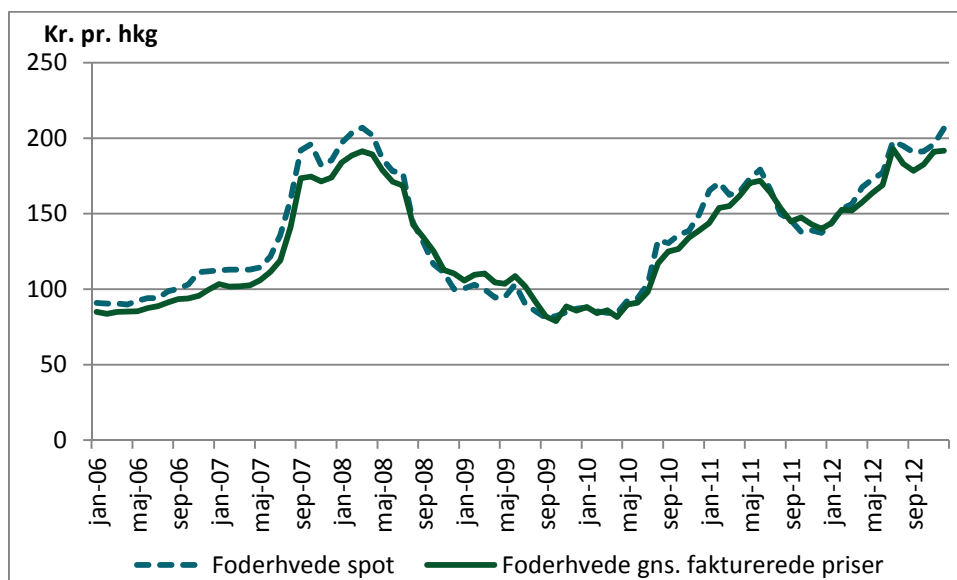
Udviklingen i prisen på færdigfoder til slagtesvin kan ses i figur 3. Spotprisen og den gennemsnitligt fakturerede pris følges pænt ad. For perioden 2006-2012 er forskellen mellem spotpris og faktureret pris kun 1,0 %, dvs. en forskel på 1,58 kr. pr. hkg, som den fakturerede pris er billigere.

Bemærk at den fakturerede pris har en forsinkelse i forhold til spotprisen. I 2007 steg spotprisen først, men i efteråret 2007 blev landmændene nødt til at handle til en høj pris, der i øvrigt steg voldsomt på det tidspunkt. I efteråret 2008 faldt spotprisen først, hvor landmændenes foderkontrakter bevirkede at de fik forsinket gavn af de faldende priser.

Figur 3. Prisudvikling på færdigfoder til slagtesvin spot vs. gns. faktureret, kr. pr. hkg

Udviklingen i købsprisen på foderhvede kan ses i figur 4. Spotprisen og den fakturerede pris følges ad. Forskellen mellem spotpris og faktureret pris i perioden 2006-2012 er 3,8 %, dvs. en forskel på 5,11 kr. pr. hkg, som den gennemsnitligt fakturerede pris er billigere. Landmændene har således ved indgåelse af hvedekøbskontrakter kunnet skaffe foderhvede billigere end spotprisen. Der er en svag tendens til, at den fakturerede pris har en forsinkelse i forhold til spotprisen.

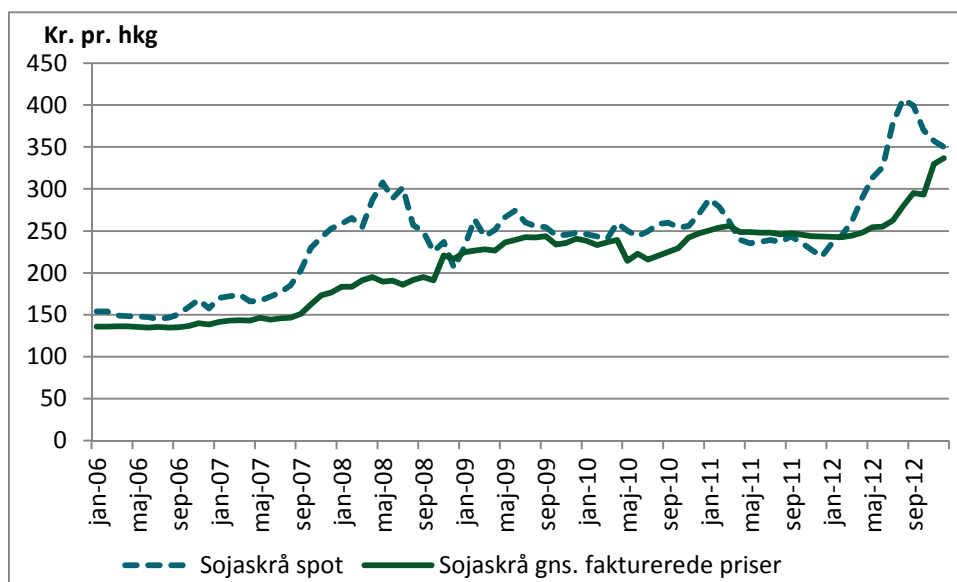
Figur 4. Prisudvikling på foderhvede (købspris) spot vs. gns. faktureret, kr. pr. hkg

I figur 5 er forskellen i prisudvikling mellem spotpris og gennemsnitligt fakturerede priser for sojaskrå illustreret. Priserne følges ikke særligt meget ad, kraftige stigninger i spotprisen efterfølges af stigninger i den fakturerede pris. Der har i øvrigt været en kraftigt stigende sojapris i løbet af årene.

Spotprisen har i perioden 2006-2012 været 12,8 % højere, svarende til 30,80 kr. pr. hkg, end den gennemsnitligt fakturerede pris. I 2007, 2008 og 2012 har spotprisen været meget højere, i gennemsnit 20,7 %, end de gennemsnitligt fakturerede priser.

Noget tyder på, at der i 2008 og 2012, pga. spekulanter og/eller af andre årsager, er sket en prisstigning i spotprisen der har været for kraftig, i forhold til udbud og efterspørgsel på sojaskrå. Dette ses ved at spotprisen i slutningen af 2008 og igen i slutningen af 2012 har tilnærmet sig den fakturerede pris, både ved prisstigninger i den fakturerede pris, men også ved prisfald i spotprisen. Landmænd, der skal bruge sojaskrå, skal derfor ikke handle i panik ved pludselige voldsomme prisstigninger på sojaskrå, men følge den handelsstrategi de har lagt.

Ved strategi III ligger den gennemsnitlige sojaskråpris kun 1 kr. under spotprisen. Det må derfor konkluderes, at man ikke skal handle sojaskrå på spotmarkedet, men derimod handle sojaskrå på kontrakt.

Figur 5. Prisudvikling på sojaskrå spot vs. gns. faktureret, kr. pr. hkg

Konklusion

Indkøbsfrekvens

En analyse af indkøbsfrekvens viste, at såfremt landmanden følger samme handelsstrategi hvert år og foretager mindst to halvårlige handler, er det meste af risikoen for prisudsving i forhold til markedets gennemsnitspris minimeret, dette giver derfor den mest anbefalede købsstrategi.

Generelt har det været billigst at handle én gang om året, hvis man har været heldig at ramme den rigtige måned for færdigfoder og for hver enkel råvare. Dette må dog frarådes, pga. risikoen for prisudsving og en forhøjet foderpris, og da det ikke vides om de bedste måneder at handle i, historisk set i perioden 2006-2011, også vil være det i fremtiden.

Handelsstrategi for indkøbere af færdigfoder

For indkøbere af færdigfoder anbefales det at handle foder og korn mindst to gange om året.

Da strategi III kun er 2 øre pr. kg foder fra at have været billigst, mens prisrisikoen er spredt ud på to årlige foderkøb, vurderes det at være den bedste af de seks undersøgte strategier.

En høj selvforsyningsgrad giver mindre risiko, da indkøbere af færdigfoder har en større andel af foderets kornindhold at bytte med.

Handelsstrategi for hjemmeblandere

For hjemmeblandere anbefales det at handle korn og sojaskrå mindst to gange om året.

Strategi III er den foretrukne strategi, da den kun er 1 øre pr. kg foder fra at være billigst, mens prisrisikoen er spredt ud på to årlige handler for hver råvare.

En høj selvforsyningsgrad giver billigere foderpriser for hjemmeblandere, da de kan anvende eget korn, hvilket er billigere end indkøbt korn. En øget andel af eget korn giver også bedre risikostyring, da der så skal indkøbes mindre mængder korn. Hjemmeblandere med høj selvforsyningsgrad er mindre påvirkede af valg af handelsstrategi.

Generelt er der mindre forskel på de opnåede foderpriser i strategierne for hjemmeblandere end for indkøbere af færdigfoder.

Sammenhæng i prisudsving fra år til år

Der kan ikke påvises sammenhænge i prisudsvingene fra år til år. De foreslåede handelsterminer i strategierne skal derfor kun opfattes som eksempler på, hvis man kendte den bedste timing.

Da man ikke kender den bedste timing, bør man i højere grad vælge strategi ud fra om man er indkøber af færdigfoder eller hjemmeblander, og selvforsyningsgraden.

Spotpris versus faktureret pris

Prisudviklingen på færdigfoder, foderhvede og sojaskrå er blevet undersøgt for perioden 2006-2012. For færdigfoder følges spotprisen og den gennemsnitligt fakturerede pris pænt ad. Den fakturerede pris har været 1,0 % eller 1,58 kr. pr. hkg billigere. Den fakturerede pris har en forsinkelse i forhold til spotprisen, således at spotprisen stiger eller falder først, før den fakturerede pris følger efter.

Mht. købsprisen på foderhvede følges spotprisen og den fakturerede pris ad. Den fakturerede pris har været 3,8 % lavere, svarende til 5,11 kr. pr. hkg.

Sojaskrå spotpriser og fakturerede priser følges derimod ikke særligt meget ad. Spotprisen har i perioden været 12,8 % højere, eller 30,80 kr. pr. hkg. I 2007, 2008 og 2012 har spotprisen været meget højere end de fakturerede priser. Man skal ikke handle sojaskrå på spotmarkedet, men derimod handle sojaskrå på kontrakt.

Appendiks

Tabel 6. Foderpriser (spotpriser) 2006-2011 på månedsbasis

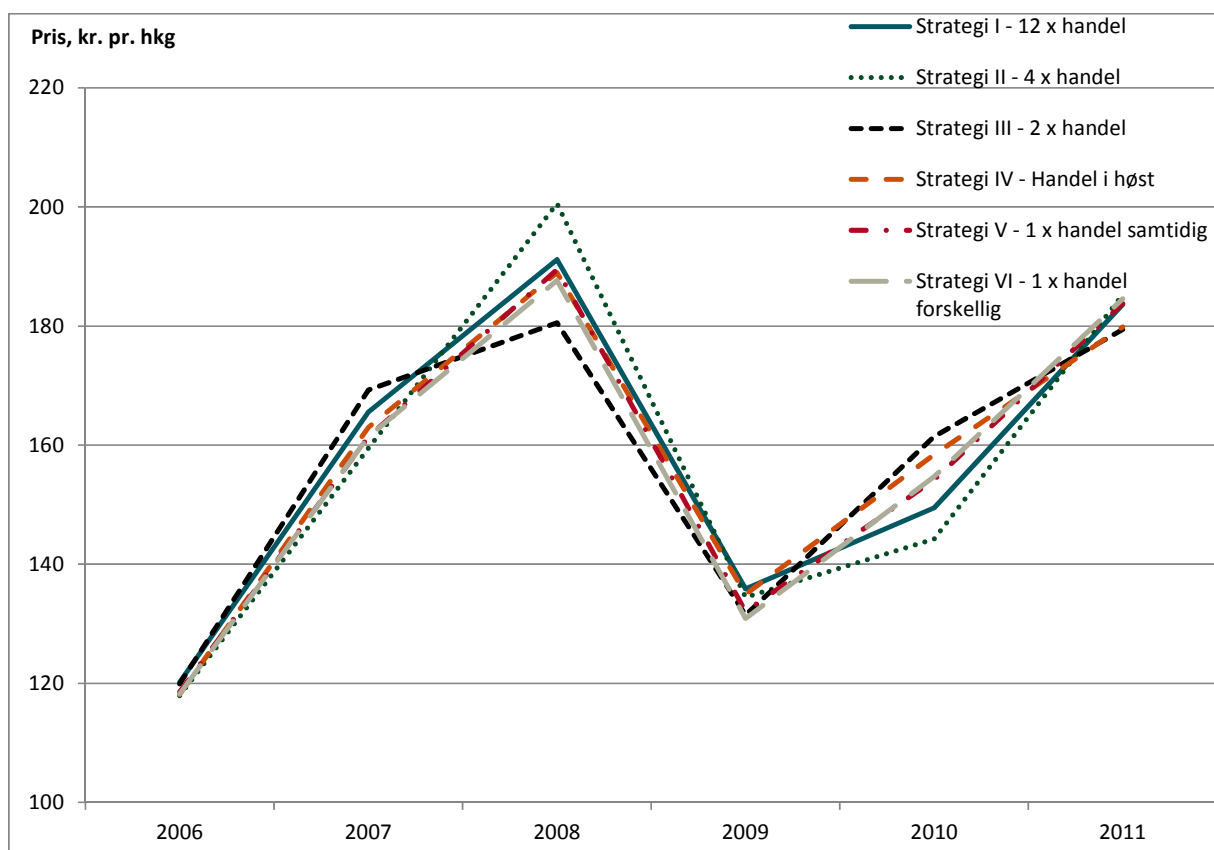
	Færdigfoder slagtesvin, kr. pr. hkg	Hj.bl. foder slagtesvin, kr. pr. hkg*	Foderhvede købspris, kr. pr. hkg	Foderhvede salgspris, kr. pr. hkg	Foderbyg købspris, kr. pr. hkg	Foderbyg salgspris, kr. pr. hkg	Sojaskrå, kr. pr. hkg
jan-06	113,83	124,15	90,88	75,88	91,88	76,88	153,95
feb-06	112,65	123,90	90,50	75,50	91,50	76,50	154,10
mar-06	111,64	122,88	90,50	75,50	91,50	76,50	149,00
apr-06	110,32	121,83	89,75	74,75	88,75	73,75	148,58
maj-06	111,41	123,05	92,44	77,44	88,00	73,00	148,05
jun-06	112,21	124,33	94,00	79,00	91,00	76,00	147,14
jul-06	111,72	123,92	94,00	79,00	91,00	76,00	145,10
aug-06	116,81	127,44	98,67	83,67	94,33	79,33	146,53
sep-06	119,48	129,70	100,30	85,30	97,30	82,30	150,38
okt-06	121,53	133,33	103,19	88,19	98,69	83,69	159,20
nov-06	129,56	141,28	111,25	96,25	107,50	92,50	167,95
dec-06	130,33	140,65	111,88	96,88	112,88	97,88	157,70
jan-07	133,03	143,97	112,50	97,50	115,25	100,25	170,20
feb-07	135,07	145,57	113,00	98,00	120,00	105,00	172,08
mar-07	136,32	146,76	113,00	98,00	124,05	109,05	174,00
apr-07	135,04	145,26	113,00	98,00	124,75	109,75	165,78
maj-07	136,05	146,29	114,50	99,50	124,88	109,88	166,70
jun-07	142,12	152,22	121,60	106,60	130,20	115,20	171,50
jul-07	151,47	162,25	135,88	120,88	135,88	120,88	176,70
aug-07	170,36	181,11	159,35	144,35	157,35	142,35	185,00
sep-07	198,27	209,57	192,00	177,00	192,00	177,00	202,83
okt-07	206,41	218,04	196,00	181,00	196,00	181,00	230,18
nov-07	201,15	212,78	182,00	167,00	196,00	181,00	242,40
dec-07	205,61	217,53	185,33	170,33	200,00	185,00	252,97
jan-08	213,98	226,48	197,00	182,00	207,00	192,00	258,67
feb-08	219,23	230,68	203,60	188,60	203,00	188,00	265,52
mar-08	219,53	229,11	207,00	192,00	197,00	182,00	254,30
apr-08	211,95	232,37	202,00	187,00	194,25	179,25	287,08
maj-08	204,69	224,95	186,00	171,00	180,40	165,40	307,86
jun-08	200,68	214,80	178,25	163,25	170,00	155,00	288,83
jul-08	204,05	217,08	177,00	162,00	172,00	157,00	301,65
aug-08	173,10	184,30	144,13	129,13	143,13	128,13	257,05
sep-08	161,81	173,44	131,25	116,25	132,00	117,00	249,25
okt-08	149,35	157,79	116,60	101,60	117,80	102,80	225,48
nov-08	147,45	156,02	111,00	96,00	113,00	98,00	236,87
dec-08	128,58	141,16	100,00	85,00	99,75	84,75	206,05

jan-09	132,56	145,96	100,40	85,40	98,20	83,20	230,51
feb-09	150,60	154,22	103,00	88,00	99,00	84,00	263,85
mar-09	140,50	147,08	99,75	84,75	92,75	77,75	243,35
apr-09	135,10	144,59	94,50	79,50	86,63	71,63	251,43
maj-09	137,86	147,85	94,80	79,80	87,40	72,40	266,15
jun-09	145,25	155,80	103,25	88,25	95,75	80,75	274,31
jul-09	133,01	143,84	90,00	75,00	86,60	71,60	260,10
aug-09	128,79	139,36	85,50	70,50	81,00	66,00	255,69
sep-09	123,81	136,00	81,00	66,00	78,00	63,00	254,25
okt-09	126,06	134,95	82,30	67,30	78,70	63,70	244,70
nov-09	128,26	136,56	84,75	69,75	79,50	64,50	245,25
dec-09	131,41	138,43	87,00	72,00	80,00	65,00	247,88
jan-10	133,28	138,84	88,00	73,00	81,20	66,20	246,02
feb-10	134,04	137,09	85,50	70,50	82,00	67,00	243,34
mar-10	132,47	135,38	84,25	69,25	79,50	64,50	240,70
apr-10	136,08	139,71	84,40	69,40	82,00	67,00	259,44
maj-10	140,56	143,44	92,50	77,50	87,50	72,50	250,31
jun-10	140,03	142,93	94,00	79,00	87,25	72,25	243,88
jul-10	148,82	151,72	103,70	88,70	98,90	83,90	249,54
aug-10	172,70	177,01	132,50	117,50	137,50	122,50	258,19
sep-10	170,98	174,93	130,50	115,50	131,00	116,00	259,75
okt-10	173,44	178,09	136,00	121,00	137,40	122,40	254,07
nov-10	174,03	179,32	138,50	123,50	134,75	119,75	255,99
dec-10	183,42	189,60	149,40	134,40	141,60	126,60	270,57
jan-11	199,33	205,71	165,25	150,25	161,25	146,25	287,85
feb-11	200,42	206,74	170,50	155,50	161,00	146,00	278,81
mar-11	190,51	197,24	162,50	147,50	153,25	138,25	261,06
apr-11	189,19	194,35	164,60	149,60	154,60	139,60	239,50
maj-11	193,03	199,41	173,25	158,25	160,25	145,25	235,38
jun-11	197,88	204,06	179,25	164,25	165,50	150,50	236,88
jul-11	191,65	195,33	166,00	151,00	156,00	141,00	239,15
aug-11	178,48	184,40	149,75	134,75	148,50	133,50	236,69
sep-11	177,97	183,38	145,60	130,60	148,20	133,20	243,30
okt-11	172,97	177,26	138,00	123,00	145,50	130,50	236,30
nov-11	172,46	176,49	139,00	124,00	147,50	132,50	227,69
dec-11	169,66	173,57	137,40	122,40	145,60	130,60	219,40

*) Beregnet foderpris.

Figur 6. Udsving i færdigfoderpriser, 2006-2011

Figur 7. Udsving i hjemmeblandet foderpriser ved 70 % selvforsyning, 2006-2011

//FU//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.